

Prawo do wody

Opracowanie scenariusza: MARTA DORENDA Konsultacje metodyczne: JOANNA GÓRAL – WOJTALIK

Woda – cenne dobro czy prawo człowieka?

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA GIMNAZJUM

Zajęcia można realizować na lekcjach przedmiotowych: biologii, geografii i wiedzy o społeczeństwie.

Czas: 90 min

Główne zagadnienia zajęć

- występowanie wody w przyrodzie
- miejsca dotknięte szczególnym niedoborem wody pitnej
- przyczyny kryzysu wodnego
- woda jako prawo człowieka
- globalne współzależności

Cele zajęć

- Po zakończeniu zajęć uczeń powinien:
- znać formy występowania wody w przyrodzie,
 - wiedzieć, w jakich sytuacjach woda jest zdatna do picia,
 - znać przyczyny kryzysu wodnego oraz sposoby poprawy sytuacji,
 - wiedzieć, że dostęp do wody pitnej jest prawem człowieka.

Metody i techniki pracy

burza mózgów, praca w grupach, dyskusja, praca z tekstem

Kluczowe pojęcia

- kryzys wodny
- prawa człowieka

Środki dydaktyczne

mapy, fotografie, tekst źródłowy, flipchart, papier, mazaki, długopisy, karteczki samoprzylepne, kredki; wycięte z błękitnego papieru samoprzylepne kropelki z wypisanymi liczbami: 2%, 27%, 65%.

Literatura:

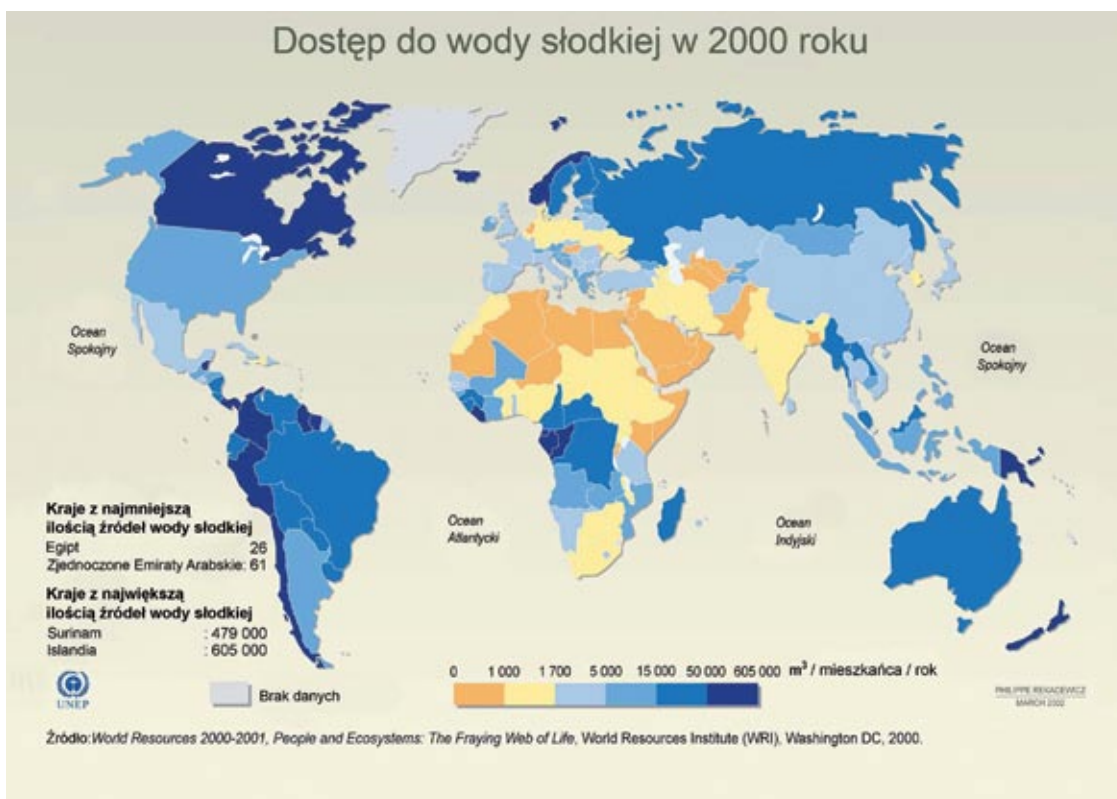
„Zmiana klimatu a prawa człowieka”, Oxfam International 2008
– www.ubostwo.pl/download.php?plik=77
Prawo do wody – www.righttowater.org.uk
„Konflikty o wodę” Piotr Kowalczak, 2007
Beyond scarcity: Power, poverty and the global water crisis, Human Development Report 2006
www.wodapitna.pl

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZAS	CO TRZEBA ZROBIĆ?	MATERIAŁY	UWAGI
5 min	Rozpocznij zajęcia, zaprezentuj cele.		
10 min	Uczniowie pracują metodą burzy mózgów. Ich zadaniem jest znalezienie jak największej ilości form występowania wody w przyrodzie. Każdą z odpowiedzi (o ile się nie powtarzają) zapisz osobno na karteczce samoprzylepnej. Następnie uczniowie z twoją pomocą dzielą karteczki na 3 kategorie: woda niezdatna do użytku przez człowieka, woda zdatna do użytku w gospodarstwie domowym/przemysłu; woda zdatna do picia.	Karteczki samoprzylepne, mazaki, flipczart	Przy omawianiu ćwiczenia zwróć uwagę uczniów na to, że tylko 2,5% światowych zasobów wodnych to woda słodka oraz na fakt, iż jedynie 1% zasobów wodnych to woda zdatna do picia.
10 min	Podziel klasę na 3 grupy. Rozdaj uczniom lub wyświetl w dostępnym dla nich miejscu mapę pokazującą dostęp do wody słodkiej na świecie. Każdej z grup rozdaj po jednej wyciętej z papieru kropelce (patrz: materiały pomocnicze). Poproś uczniów, by przeanalizowali dane z mapy oraz zdecydowali, na którym kontynencie żyje ilość osób pozbawionych dostępu do wody pitnej, odpowiadająca procentowi na kropelce (2%, 27%, 65%). Uczniowie przyczepiają kropelki do mapy w odpowiednich miejscach.	Materiał pomocniczy nr 1 – Mapa pokazująca dostęp do wody słodkiej na świecie w 2000 roku (powielona 3 razy lub wyświetlona), kropelki z wypisanymi liczbami 2%, 27%, 65%	Przedyskutuj z uczniami sytuację wodną na świecie, zwróć uwagę uczniów na to, jakim kolorem zaznaczona jest Polska i co to oznacza.
20 min	Podziel klasę na 4 grupy. Każda z grup otrzymuje jedną fotografię. Zadaniem grupy jest ułożenie do fotografii pytań zaczynających się od słów: CO, GDZIE, KIEDY, DLACZEGO, JAK. Następnie każda z grup przekazuje fotografię wraz z pytaniami grupie obok, która układa odpowiedzi na otrzymane pytania. Po ok. 10 minutach przedstawiciele grup prezentują fotografie, pytania oraz odpowiedzi. Podczas omawiania zadania zwróć szczególną uwagę na przyczyny kryzysu wodnego oraz na rozwiązania, szczególnie te możliwe do zastosowania przez samych uczniów.	Materiał pomocniczy nr 2 – fotografie nr 1–4, długopisy, ewentualnie materiał pomocniczy nr 3 – mapa pokazująca szczególną podatność Afryki na negatywne skutki zmian klimatycznych	Jako materiału pomocnego w wyjaśnianiu przyczyn zjawisk możesz użyć materiału pomocniczy nr 3 – mapa pokazująca szczególną podatność Afryki na negatywne skutki zmian klimatycznych
10 min	Podziel uczniów na 3 grupy. Każdej z grup rozdaj po egzemplarzu tekstu źródłowego. Przedstawiciel każdej z grup losuje jedno z pytań zapisanych pod tekstem. Uczniowie wspólnie szukają odpowiedzi, przedstawiają ją na forum klasy i wspólnie ustalają wnioski.	Materiał pomocniczy nr 4 – tekst źródłowy, długopisy	W dyskusji zwróć uwagę uczniów na fakt, iż prawa człowieka są ze sobą powiązane
10 min	Podziel uczniów na 10 małych grup, każdej z nich rozdaj wypisane na kartce zjawisko. Poproś uczniów, by znaleźli inną grupę, przedstawiającą zjawisko powiązane z tym, które sami reprezentują. Uczniowie przedstawiają na forum grupy pary zjawisk, wspólnie z prowadzącym omawiają związki między nimi.	Materiał pomocniczy nr 5 – kartki z wypisanymi parami zjawisk, papier, mazaki do notowania, ewentualnie materiał pomocniczy nr 6 – fotografie nr 5-9.	Do zilustrowania zjawisk możesz użyć fotografii nr 5-9. W dyskusji towarzyszącej zadaniu zwracaj uwagę uczniów na współzależności między wszystkimi zjawiskami.
20 min	Podziel uczniów na 5 grup. Każda z grup ma za zadanie zaprojektować i wykonać piktogram przedstawiający sposób zapobiegania kryzysowi wodnemu. Piktogramy prezentowane są na forum grupy i omawiane.	Papier, mazaki, kredki	Przy omawianiu piktogramów zwróć uwagę na racjonalność zaproponowanych rozwiązań i ich trafność.
5 min	Zakończenie i podsumowanie zajęć.		

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 1

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 2

Darfur 2007, Obóz dla uchodźców wewnętrznych

Kamerun 2008, Pranie

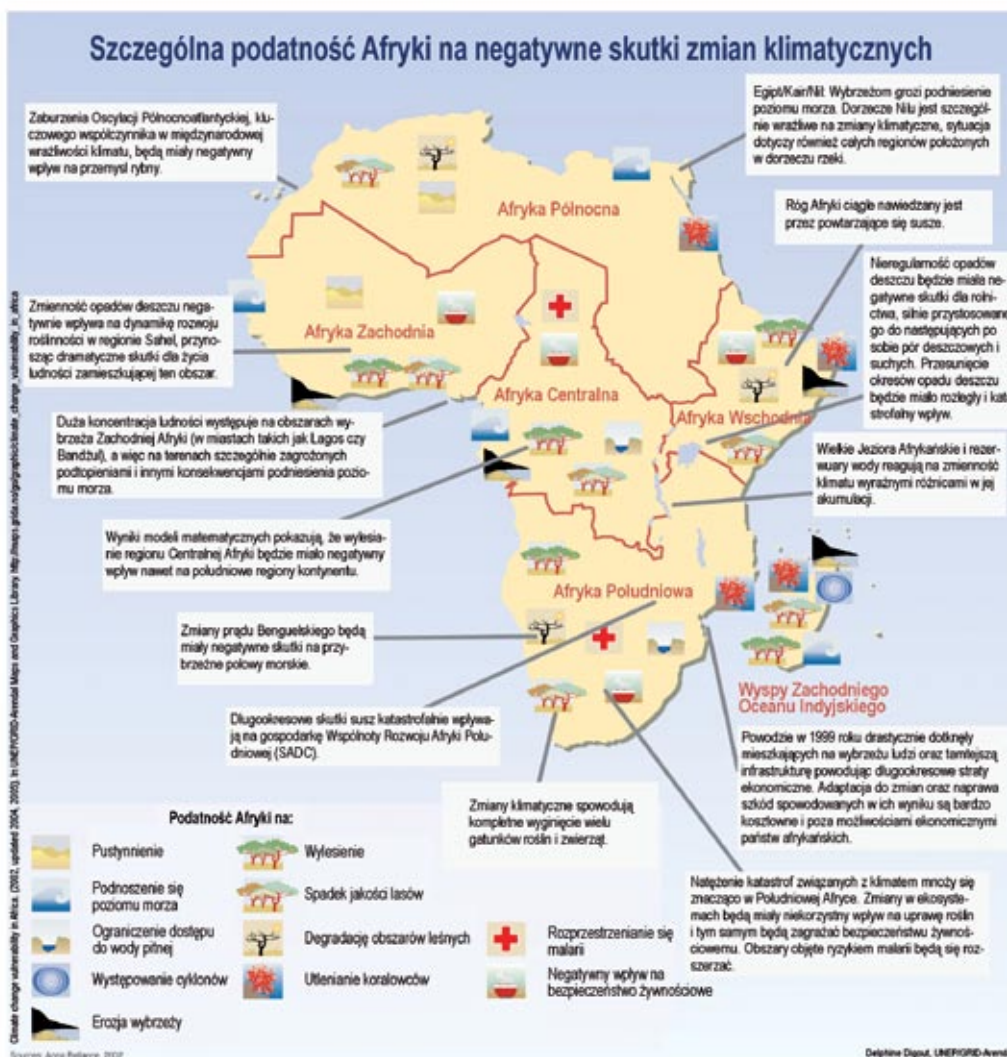

Kamerun 2008, Studnia z bezpieczną wodą pitną

Sri Lanka 2005, Mieszkańcy wybrzeża czerpią wodę ze stacji wodnej zbudowanej przez PAH

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 3

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 4

Tekst źródłowy:

Dostęp do czystej wody jest podstawową ludzką potrzebą, a co za tym idzie, fundamentalnym prawem człowieka. Skażona woda zagraża zdrowiu wszystkich ludzi, wywiera destrukcyjny wpływ na życie społeczeństw. To uwłacza ludzkiej godności.

Kofi Annan, Sekretarz Generalny ONZ

Pytania do tekstu:

- Co to znaczy, że dostęp do wody jest prawem człowieka?
- Co oznacza pojęcie „fundamentalny” w odniesieniu do praw człowieka?
- Co to znaczy, że skażona woda uwłacza ludzkiej godności?

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 5

Zjawiska do wypisania na kartkach:

- brak dostępu do wody
- analfabetyzm wśród dzieci
- szkoły bez toalet
- analfabetyzm wśród dziewczynek
- powódź
- brak wody pitnej
- intensywna uprawa bawełny
- susze
- ścieki
- ocieplenie klimatu

Pary zjawisk (wyjaśnienie dla nauczyciela):

- Brak dostępu do wody – analfabetyzm wśród dzieci
- Szkoła bez toalet – analfabetyzm wśród dziewczynek
- Powódź – brak wody pitnej
- Intensywna uprawa bawełny – susze
- Ścieki – ocieplenie klimatu

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 6

Darfur 2007, Kolejka po wodę w obozie dla uchodźców wewnętrznych

Afganistan 2006, Dziewczynki myją ręce w sanitariatach zbudowanych przez PAH przy ich szkole

Sri Lanka 2005, Przygotowanie posiłku

Darfur 2007, Mieszkańcy obozu dla uchodźców wewnętrznych przy studni zbudowanej przez PAH, współfinansowanej ze środków zebranych w kampanii PAH i Gazety Wyborczej „Ratujmy Darfur”

Kamerun 2008, Mieszkańcy Duali czerpią z tej brudnej rzeki wodę do picia